

Pecyn Dogfennau Cyhoeddus

Cyngor Sir

Man Cyfarfod
Hybrid meeting - Zoom - County Hall

Dyddiad y Cyfarfod
Dydd Iau, 8 Rhagfyr 2022

Amser y Cyfarfod
10.30 am

I gael rhagor o wybodaeth cysylltwch â
Stephen Boyd
01597 826374
steve.boyd@powys.gov.uk

Neuadd Y Sir
Llandrindod
Powys
LD1 5LG

Dyddiad Cyhoeddi

Mae croeso i'r rhai sy'n cymryd rhan ddefnyddio'r Gymraeg. Os hoffech chi siarad Cymraeg yn y cyfarfod, gofynnwn i chi roi gwybod i ni erbyn hanner dydd ddau ddiwrnod cyn y cyfarfod

AGENDA

1.	YMDDIHEURIADAU
-----------	-----------------------

Derbyn ymddiheuriadau am absenoldeb.

2.	COFNODION
-----------	------------------

Awdurdodi'r Cadeirydd i lofnodi cofnodion y cyfarfod diwethaf a gynhaliwyd ar 13 Hydref 2022 fel cofnod cywir.
([Tudalennau 1 - 32](#))

3.	DATGANIADAU O DDIDDORDEB
-----------	---------------------------------

Derbyn unrhyw ddatganiadau o ddiddordeb gan Aelodau yn ymwneud ag eitemau i'w hystyried ar yr agenda.

4.	CYHOEDDIADAU'R CADEIRYDD
-----------	---------------------------------

Derbyn unrhyw gyhoeddiadau gan Gadeirydd y Cyngor.

5.	CYHOEDDIADAU'R ARWEINYDD
-----------	---------------------------------

Derbyn unrhyw gyhoeddiadau gan yr Arweinydd.

6.	BRIFF GAN Y PRIF WEITHREDWR
-----------	------------------------------------

Derbyn briff gan y Prif Weithredwr.

7.	TROSGLWYDDIADAU REFENIW
-----------	--------------------------------

Ystyried adroddiad gan y Cynghorydd Sir David Thomas, Aelod Cabinet ar gyfer Cyllid a Thrawsnewid.

(Tudalennau 33 - 34)

8.	CRYFACH, TECACH, GWYRDDACH
-----------	-----------------------------------

Cyflwyniad ar y Cynllun Corfforaethol.

9.	PENODIADAU I GYRFF ALLANOL
-----------	-----------------------------------

9.1. **Penodi Ymddiriedolwyr ar gyfer Ymddiriedolaeth Amgueddfa Powysland**

Penodi pedwar ymddiriedolwr.

9.2. **Ymddiriedolaeth Neuadd y Farchnad a Smithfield Rhaeadr Gwy**

Penodi un Ymddiriedolwr.

10.	RHYBUDD O GYNNIG - YMRWYMO I WEINI CYNNYRCH CIG A LLAETH O ANSAWDD DA
------------	--

Ar 14^{eg} Rhagfyr 2021, roedd cynghrair o'r Democratiaid Rhyddfrydol, Llafur a'r Blaid Werdd sy'n llywodraethu Cyngor Sir Rhydychen, mewn cyfarfod o'r cyngor llawn, wedi cymeradwyo cynnig i wahardd gweini cynnyrch cig a llaeth mewn digwyddiadau swyddogol. Aeth y canlyniad gerbron eu Cabinet i'w gymeradwyo, a digwyddodd hynny ar 15fed Mawrth 2022.

Denodd y penderfyniad hwn feirniadaeth gan ffermwyr sy'n cynhyrchu cynnyrch cig a llaeth ar draws y DU, ynghyd â nifer o enwogion, newyddiadurwyr, ASau a'r Cyhoedd. Roedd y cynnig yn cynnwys honiadau amheus fod cynhyrchu cynnyrch cig a llaeth ar lefel byd eang yn "gwneud cyfraniad sylweddol at allyriadau nwyon tŷ gwydr a datgoedwigo" a bod lleihau defnydd o'r bwydydd hyn yn "rhan allweddol o fynd i'r afael â newid hinsawdd". Yn ôl un ffarmwr o Swydd Rydychen a frawychwyd gan y penderfyniad – "Maen nhw wedi derbyn cyngor am leihad, ac wedi penderfynu

dewis newid o 100%; yn fy marn i, mae hyn yn awgrymu bod rhywun yn hyrwyddo agenda hollol wahanol,”. Aeth ymlaen “Mae’r holl ddadl am effaith ffermio da byw ar yr amgylchedd yn cael ei herwgipio gan y ddadl am garbon, ac yn anwybyddu unrhyw fuddion sy’n deillio o gael cig coch o ansawdd da ac ar lefel synhwyrol, yn y diet. Mae cig a gynhyrchir gan dda byw sy’n cael eu bwydo ar laswellt sy’n cael eu magu yn y DU yn cael effaith amgylcheddol lawer is na chig a gynhyrchir trwy ddulliau ffermio dwys ar system bwydo soia ac indrawn yn Ne America.” Ffynhonnell newyddion: <https://www.fwi.co.uk/news/environment/fury-after-oxfordshire-council-moves-to-ban-meat-and-dairy>

Ers gwneud y penderfyniad hwn, mae ffermwyr ar hyd a lled gweddill y wlad wedi mynegi pryder pellach, yn enwedig mewn siroedd lle mae gan gynghorwyr pleidiau Llafur, y Democratiaid Rhyddfrydol neu’r Blaid Werdd reolaeth weinyddol dros gynghorau. Y pryder yw y gall awdurdodau’r siroedd hynny efallai ddilyn yr un trywydd a chyflwyno gwaharddiadau tebyg, fydd yn dangos diffyg cefnogaeth ar gyfer ffermwyr, yn niweidio busnesau cynnyrch cig a llaeth lleol, yn anfon y neges anghywir i’r cyhoedd, a niweidio enw da ein sector amaethyddol.

Yn dilyn trafodaethau gyda llawer o ffermwyr, busnesau ac aelodau’r cyhoedd, mae pryder sylweddol gan fod Cyngor Sir Powys dan reolaeth cynghorwyr Llafur a’r Democratiaid Rhyddfrydol, y gall gwaharddiad ar gynnyrch cig a llaeth ddod i rym yma ym Mhowys hefyd.

Mae’r Cyngor hwn felly’n galw ar weinyddiaeth Lafur/Democratiaid Rhyddfrydol Cyngor Sir Powys i:

Ymrwymo i weini cynnyrch cig a llaeth o ansawdd da (a gynhyrchir yn lleol ble bynnag fo’n bosibl) ym mhob cyfarfod a digwyddiad swyddogol lle caiff bwyd ei weini, ac ym mhob adeilad sy’n cael ei redeg gan y cyngor, lle caiff bwyd ei weini, gan gynnwys holl ysgolion a cholegau Powys lle caiff bwyd ei weini, am weddill tymor y weinyddiaeth hon.

Ymrwymo i weini bwydydd llysieuol a fegan fel opsiynau mewn unrhyw un o’r lleoliadau a digwyddiadau uchod, am weddill tymor y weinyddiaeth hon.

Cynigydd: Y Cynghorydd Sir Iain McIntosh
Eilydd: Y Cynghorydd Sir Les George

Sylw’r Adran Gyllid o ran Gofynion Adnoddau

Yn ystod y flwyddyn ariannol diwethaf, y gwasanaeth Arlwyyo oedd yn gyfrifol am gyflenwi prydau ysgol ar draws Powys, a gwariwyd dros £2.2m ar fwydydd. Trwy wario’r arian yma, darparwyd prydau bwyd cytbwys o safbwynt maeth i ddisgyblion, gan gynnwys dewisiadau cig a llysieuol ac yn defnyddio cynnyrch llaeth. Yn fwy diweddar, mae’r fwydlen wedi cael ei mireinio i gynnig dau ddiwrnod heb gig bob tair wythnos mewn rhai ysgolion.

Daw mwyafrif y bwyd sy’n cael ei brynu o ffynonellau’r DU trwy gyflenwyr lleol, oni chaiff ei dyfu tramor fel arfer, a chael ei fewnforio, megis bananas, melonau. Byddwn yn prynu rhai cynnyrch yn lleol, megis selsig a diodydd oer. Os ydy’r awdurdod yn ymrwymo i ddefnyddio bwyd o ffynonellau lleol, byddai angen gwaith sylweddol i sefydlu a chaffael er mwyn adnabod a sefydlu contractau newydd gyda

chyflenwyr lleol. Awgryma trafodaethau cychwynnol y byddai hyn yn golygu mwy o gost, ond nid yw'n bosibl asesu maint y cynnydd angenrheidiol yn y gyllideb heb gyflawni gwaith dadansoddi pellach.

11.	RHYBUDD O GYNNIG - CHWARAE TEG I ADNODDAU YNNI A DWR POWYS
------------	---

Yn sgil COP 27 yn yr Aifft, a'r ffaith fod Powys wedi cyhoeddi argyfyngau hinsawdd a natur, mae'r Cyngor hwn yn galw ar Lywodraethau'r DU a Chymru i lunio fframweithiau a darpariaethau deddfwriaethol angenrheidiol i alluogi trigolion Powys i gadw rhywfaint o'r budd ariannol sy'n deillio o'r adnoddau dŵr ac ynni sy'n cael eu dal ac a gynhyrchir ym Mhowys i'w hallforio a'u defnyddio mewn mannau eraill o'r wlad.

Yn benodol, mae'r Cyngor yn gofyn am y gallu i godi ardoll ar gwmnïau cynhyrchu/cyflenwi dŵr ac ynni ar gyflenwad dŵr piben ac ynni i'w allforio, ac nid er budd uniongyrchol neu i'w defnyddio gan drigolion Powys. Yn y lle cyntaf ni ddylai'r gyfradd enillion ar gyfer cyd-ddefnyddio'r adnoddau hyn fod yn llai na £1 fesul megalitr a £1 fesul megawat, gyda thaliad chwyddo a seilir ar y raddfa chwyddiant blynyddol (RPI). Yn ei dro, mae'r Cyngor hwn yn ymrwymo y caiff unrhyw arian a godir trwy'r drefn yma, ei wario gan Gyngor Powys i fynd i'r afael ag, a datblygu gwydnwch o ran, yr argyfwng rydym yn ei wynebu oherwydd cynhesu byd-eang.

Cynigydd: Y Cynghorydd Sir Jake Berriman

Eilydd: Y Cynghorydd Sir Geoff Morgan

Sylw'r Adran Gyllid o ran Gofynion Adnoddau

Ar hyn o bryd, effaith ariannol finimol sydd i'r cynnig hwn ar wahân i amser swyddogion o ran cynorthwyo i ddrafftio llythyrau sy'n delio gyda gofynion y cynnig hwn; byddai'r costau hyn yn cael eu bodloni o gyllidebau gwasanaeth cyfredol.

12.	RHYBUDD O GYNNIG - YSGOLION POWYS
------------	--

Mae cyd-aelodau'r cyngor, rhieni a'r cyhoedd wedi mynegi pryder yn sgil cyhoeddi'r posibilrwydd o leihau'r wythnos ysgol i 4 diwrnod yn unig, ac wrth gael ei ystyried gan yr awdurdod fel cam i liniaru yn erbyn costau ynni cynyddol a phwysau ar y gyllideb.

Nodwn fod Estyn, yn ei Adroddiad Blynyddol ar gyfer 2021-2022 wedi nodi:

- Ar y cyfan, mae'r pandemig wedi cael effaith negyddol ar sgiliau dysgwyr. Mae hyn yn wir yn benodol yn achos sgiliau rhifedd a llythrennedd, ac yn enwedig sgiliau llafaredd. Effeithiwyd hefyd ar sgiliau cymdeithasol a phersonol lleiafrif o ddysgwyr, yn enwedig y plant ieuengaf, a'r sawl sydd wedi cael trafferth ymsefydlu eto i arferion addysgol mwy 'normal'.

- O ganlyniad i'r pandemig bu dirywiad cyffredinol yn nefnydd dysgwyr o Gymraeg llafar.

· Mae'r cyfyngiadau wedi cael effaith negyddol ar ddysgu sy'n cynnwys elfennau ymarferol, gan gynnwys lleoliadau gwaith, asesiadau ymarferol ar gyfer cymwysterau galwedigaethol a phynciau megis cerddoriaeth, dylunio a thechnoleg ac addysg gorfforol.

· Ar y cyfan, mae'r cynnydd a wneir gan ddarparwyr tuag at weithredu'r Cwricwlwm i Gymru'n rhy amrywiol.

· Ar draws pob sector, bu gostyngiad sylweddol yn y galw ar gyfer cymorth ym maes llesiant ac iechyd meddwl.

· Yn benodol mewn ysgolion, mae presenoldeb yn parhau o dan lefelau presenoldeb cyn y pandemig a bu cynnydd ym mhroblemau o ran absenoldeb cyson.

Mae'r argyfwng oherwydd costau byw yn effeithio ar bob un ohonom, ac mae teuluoedd yn wynebu pwysau sylweddol yn barod; nid yw'r math yma o syniad, hyd yn oed os taw cysyniad yw ar hyn o bryd, yn helpu; mae'n annoeth ac, os caiff ei weithredu, byddai'n achosi niwed arwyddocaol i'n pobl ifanc, ac yn ychwanegu at bwysau ar eu cartrefi.

Wrth ystyried darganfyddiadau negyddol Estyn, mae pwysigrwydd cefnogi ein pobl ifanc, cydnabod nad yw'r pwysau cyllidebol / ariannol yn effeithio ar y cyngor yn unig, a'r angen i gynnal asesiad effaith llawn a phriodol ar y Gymraeg ac addysg cyfrwng Cymraeg yn unol â Chod Trefniadaeth Ysgolion Llywodraeth Cymru cyn gwneud unrhyw newidiadau -

Mae'r Cyngor yn derbyn pwysigrwydd mynychu'r ysgol am 5 diwrnod, ac ni ddylid gofyn i unrhyw ysgol ym Mhowys leihau'r wythnos ysgol i 4 diwrnod o ganlyniad i gynigion y cyngor mewn perthynas â'i gyllideb.

Cynigydd: Y Cynghorydd Sir Elwyn Vaughan

Eilydd: Y Cynghorydd Sir Bryn Davies

Bydd y cyflwyniad gan y Prif Swyddog Tan rhwng 12 ac 1.

13. CYFLWYNIAD GAN Y PRIF SWYDDOG TAN

Derbyn cyflwyniad gan y Prif Swyddog Tân, Roger Thomas.

Yn dilyn y cyfarfod bydd y Pennaeth Cyllid yn rhoi cyflwyniad ar y gyllideb.

Mae'r dudalen hon wedi'i gadael yn wag yn fwriadol

**MINUTES OF A MEETING OF THE COUNTY COUNCIL HELD AT HYBRID MEETING
- ZOOM - COUNTY HALL ON THURSDAY, 13 OCTOBER 2022**

PRESENT

County Councillor G W Ratcliffe (Chair)

County Councillors R G Thomas, B Baynham, D Bebb, S J Beecham, B Breeze, G Breeze, J Berriman, L Brighthouse, A Cartwright, J Charlton, T Colbert, S Cox, A W Davies, A Davies, B Davies, B Davies, S C Davies, M J Dorrance, D Edwards, L George, J Gibson-Watt, I Harrison, H Hulme, P James, A Jenner, A Jones, E A Jones, E Jones, G D Jones, G E Jones, J R Jones, A Kennerley, C Kenyon-Wade, P Lewington, K Lewis, P E Lewis, W Lloyd, I McIntosh, S McNicholas, DW Meredith, G Mitchell, G Morgan, WD Powell, G Preston, G Pugh, J Pugh, L Rijnenberg, L Roberts, P Roberts, E Roderick, D Selby, D A Thomas, J Brignell-Thorp, E Vaughan, C Walsh, J Wilkinson, A Williams, D H Williams, J M Williams and S L Williams

1.	APOLOGIES
-----------	------------------

Apologies for absence were received from County Councillors M Beecham, R Church, J Ewing, K Healy, C Johnson-Wood, G Morgan and C Robinson

2.	MINUTES
-----------	----------------

The Chair was authorised to sign the minutes of the last meeting held on 22 July 2022 as a correct record.

3.	DECLARATIONS OF INTEREST
-----------	---------------------------------

There were no declarations of interest reported.

4.	CHAIR'S ANNOUNCEMENTS
-----------	------------------------------

The Chair thanked his Vice-Chair and Assistant Vice-Chair for taking part in proclamation ceremonies for His Majesty King Charles III and the officers who had made the arrangements.

He noted the recent deaths of three former members of the Council, Mick Bates, Ann Morgan and Ivy Lewis and expressed his condolences to their families.

5.	LEADER'S ANNOUNCEMENTS
-----------	-------------------------------

The Leader noted the unprecedented budget situation facing the Council and he apologised to new Councillors for the heavy responsibility they would face in setting the budget. He warned that there would be difficult decisions to be taken on services. Despite this the Cabinet continued to make investments in services and had approved proposals earlier in the week for a new all-age school building for Ysgol Bro Hyddgen, Machynlleth.

He advised that the mileage rate for staff would be increased to 50p per mile to reflect increased fuel costs. This would not apply to Councillors.

6.	CHIEF EXECUTIVE'S BRIEFING
-----------	-----------------------------------

The Chief Executive advised that since September all of the primary schools, three secondary schools, the special schools and all through schools had started rolling out the new curriculum for Wales. They were being supported by officers from the Mid Wales Education Partnership which had been jointly set up with Ceredigion following the end of Erw. Estyn inspections had resumed with four early years settings, two primary schools and one secondary school being inspected.

She advised that the Leader, Deputy Leader and she had met the First Minister on 2nd August. There had been a meeting with Deputy Minister Julie Morgan on Children's Services on 22nd September. She had met the Public Services Ombudsman for Wales with the Deputy Monitoring Officer.

The Chief Executive updated Members on changes at Head of Service level. Sharon Powell was interim Head of Children's Services, Rachel Evans interim Head of Commissioning, Andy Thompson interim Head of Housing, Jenny Ashton interim Head of Community Services and Catherine James interim Head of Transformation and Democratic Services. All of these arrangements would be reviewed in the New Year before permanent arrangements were put in place.

Finally, she congratulated Carrie James, a member of the Wales women's football team and a former pupil of Ysgol Dafydd Llwyd.

7.	PUBLIC QUESTIONS
-----------	-------------------------

7.1. Question to the Cabinet Member for Finance and Transformation from Patrick Edwards

Is the council going to refund council tax to council tax payers for the greatly diminished services it provided during the Covid-19 pandemic, especially as the Government paid 80% of many council workers' wages through the furlough scheme?

Response

The amount of Council Tax charged for a financial year is calculated in accordance with the Local Government Finance Act 1992. The annual charge is a contribution to the overall running costs of the Council to delivery both its statutory and non-statutory services. The charge is not linked specifically to the services received or used by an individual taxpayer.

The Council faced significant pressure through the covid period and although some services ceased or were limited for a time, most continued to be delivered, many had to adapt to different ways of working in order to keep employees and service users safe. Schools delivered hubs to support the children of key workers, and delivered online teaching for pupils, Care staff continued to deliver

care services to residents in need, social workers continued to support older people and children and Waste collection services were maintained.

Where services did stop, staff were redeployed to undertake other duties such things as welfare calls to our vulnerable residents, track and trace support, enforcement work and other areas where pressure on the council's services increased.

All Councils in Wales were required to assist Welsh Government taking on additional responsibilities through Covid to support the public and businesses. We distributed £114m of business grants making 17,961 payments and rate relief schemes, 7,952 carers payments were issued, self-isolation and free school meal payments were administered, alongside several other in schemes.

Services like Waste collection, Homelessness and Social Care had to address front line staff absences through Covid as well as respond to significantly increased demands. For many months the council operated at "business critical" level because the demands to support the public and the Welsh Governments response were so great.

The pandemic impacted significantly on the Councils finances, additional costs and loss of income was set to push the council into a significant deficit even after fully utilising the funding we receive annually from Welsh government and collect through Council Tax. We did draw support from the government furlough scheme for the limited number of staff we were unable to redeploy, but we also drew down £29.743 million from the Welsh Government Covid hardship fund which enabled us to balance the budget.

There was no supplementary question.

7.2. Question to the Cabinet Member for a Learning Powys from Catherine Evans

Schoolchildren have been disproportionately affected by COVID lockdowns and variable provision by schools. Additional PD days to facilitate planning for the new curriculum have further impacted learners.

Will PCC be offering learners their full entitlement to 190 school days per year from now on?

Response

Schools are required to be open to pupils for 190 days in an academic year or 380 sessions by the Education (School Day and School Year) (Wales) (Amendment) Regulations 2006.

All schools in Wales operate according to the [School Teachers' Pay and Conditions \(Wales\) Document](#) (STPCD(Wales)) which states that a classroom teacher can be directed by the headteacher to work for up to a maximum of 1,265 hours over 195 days of the year.

A maximum of 190 days involve teaching pupils/students, the remainder being non-teaching days to undertake other duties related to the role of a teacher. These are often known as in-service training days (INSET). In compliance with these regulations, the Powys school term dates and planned non-pupil (INSET)

are published on the Powys CC website: [School Term Dates - Powys County Council](#)

[Additional national INSET days 2022 to 2025 | GOV.WALES](#))

The Welsh Government are currently consulting on:

- whether there should be an additional national professional learning INSET day during the 2022 to 2023, 2023 to 2024 and 2024 to 2025 academic years to support the profession with the roll-out of Curriculum for Wales, Additional Learning Needs (ALN) reform and equity in education
- whether schools should be given flexibility on the timing of the additional INSET day
- whether it should be mandated that any additional INSET day is used wholly or partly to deliver professional learning to support delivery of our priorities for the education system in Wales

[Additional national INSET days 2022 to 2025 \(smartsurvey.co.uk\)](#)

There was no supplementary question.

7.3. Question to the Cabinet Member for Finance and Transformation from Peter Hindley

Do Powys CC plan to use its discretionary powers to remove the additional council tax liability, that will apply to many farm holiday cottage properties as a result of recent legislation?

BACKGROUND:

Recent Legislation: Purpose designed Farm Holiday Cottages, typically conversions of redundant farm buildings, have been included under the Welsh Governments recent legislation aimed at combatting second homes.

You may be shocked to learn that Welsh Government has the ability to include businesses that by definition are not second homes and not housing. Nonetheless the legislation has now passed.

Many of these long-standing and successful family businesses will have their livelihoods destroyed and be forced to re-purpose their properties to alternative commercial uses as a result of this legislation.

Impact on Housing: In line with the Local Development Plan these properties are prevented by planning conditions from being used as permanent accommodation. As such, these properties actively protect pressures on local housing by accommodating visitors in non-domestic property.

When these properties are re-deployed away from holiday letting all those visitor nights will be displaced to local housing, placing greater demands on house prices and availability of rented accommodation.

No Choice: To illustrate the impact of the legislation on a typical business with 5 Farm-Cottage Holiday lets: The business will face 5 new Council Tax bills, in addition to the owner's current council tax bill on their domestic-use element of the site.

This not only places an additional operating cost on the business, impacting viability and the ability to compete, it also places blight on the property. Their home would have a total of 6 council tax bills making it unsaleable or significantly devaluing their property. Clearly owners will need to avoid that outcome. Hence many of these 'kind to local housing' holiday lets will be lost. Creating no additional domestic housing and transferring visitor demand to place more pressures on local housing.

Removal of the Council Tax Liability: Over 90% of all self-catering properties on the non-domestic rating list in Wales have benefitted from 100% small business rate relief for many years. Therefore removal of council tax liability on farm holiday cottages is not unreasonable.

If required, this can be achieved in a revenue neutral manner by adjustments to Premium Council Tax policy.

Influencing Make-up of Holiday Accommodation in Powys: Please consider Powys CC's ability to influence the future make up of holiday accommodation in the county. After the huge growth in AirBnB style accommodation over recent years the new legislation is likely to cause, perhaps a 30% reduction in self-catering accommodation (that is the aim after all).

Powys CC has the ability to influence whether Farm Holiday Cottage accommodation is part of the 30% reduction or whether it is saved. Common sense would suggest these types of property should be advantaged by legislation, due to their community benefit, rather than impacted. If you would like a better understanding of why many of these businesses will not meet the new criteria, information is available here: <https://www.responsiblecottages.co.uk/protect-welsh-farm-cottages-white-paper>

Note a similar argument also exists for all planning restricted properties and for many annexes.

Fair Play: It is plainly unfair to sweep Farm Holiday Cottage businesses into the same pot as second homes. Welsh Government has placed the responsibility to address this squarely onto Local Authorities through the use of your discretionary powers.

Response

The Council has not yet fully considered its position in this regard. We do not at this time have sufficient information to understand the number of properties that are impacted by the change of legislation which may fall into Council Tax Liability or whether any exemptions already exist that reduces the liability for property owners.

Under section 13A of the Local Government Finance Act 1992, a Local Authority has discretionary powers to reduce the council tax liability by an amount as the Local Authority deems appropriate.

The Councils Section 13a discretionary scheme does not currently include properties where planning conditions limit the use to holiday lets.

The Council must consider the full financial implications in awarding any discounts other than those currently available under the statutory legislation and the financial burden of Section 13a discounts has to be met 100% by the Council so is funded through the Council Tax collected from other taxpayers. The council has to consider all of its Council Tax payers in awarding discretionary discount.

Once we do have sufficient information available we can make an informed decision as to how to proceed.

Mr Hindley's supplementary question was to ask how an informed and timely decision could be made if the council declined to meet businesses.

The Cabinet Member explained that there would be no purpose in meeting until information on the number of properties affected was available as he would not be in a position to make an informed decision. When the information was available a meeting would be arranged.

8. DIRECTOR OF SOCIAL SERVICES ANNUAL REPORT

Council received the annual report of the Director of Social Services for 2021/22. The report covered a period when the impact of Covid was being felt and the service was in business-critical mode. There had been a sustained increase in demand for services at a time when there were pressures on staff due to sickness absence and challenges in recruiting and retaining staff. The Chief Executive and Cabinet Members thanked staff and external providers who had delivered the service through this challenging period. Since the report had been drafted Care Inspectorate Wales had carried out a monitoring visit which had further endorsed the work of the service.

It was moved by County Councillor S McNicholas and seconded by County Councillor M Williams and unanimously

RESOLVED to receive the report.

9. CONSTITUTION - SECTION 4 - SPEAKING ON MOTIONS
--

Council considered the recommendations of the Democratic Services Committee on speaking times on motions at Council meetings. For some time the Council had trialled five minutes for proposers and everyone else two minutes and the Democratic Services Committee had recommended that this become a permanent change.

Concern was expressed that two minutes was not long enough to allow for debate and it was proposed that the Democratic Services Committee should look at this again. The Chair of the Committee accepted the point and said that he

would be happy for the Committee to look at this again. It was proposed by County Councillor Aled Davies and seconded by County Councillor Elwyn Vaughan and unanimously

RESOLVED to refer this back to the Democratic Services Committee for further consideration.

10. BROADCASTING COUNCIL MEETINGS
--

Council considered the recommendation of the Democratic Services Committee for a return to live broadcasting of all Council meetings within 60 days of the Council meeting on 13th October 2022. Council was advised that there was a mechanism to do this within budget. The Head of Democratic Services and IT staff were thanked for their work in finding a solution. It was moved by County Councillor Jonathan Wilkinson and seconded by County Councillor Pete Roberts and unanimously

RESOLVED that officers continue to test and implement the use of Zoom webinars / events to live broadcast planning, scrutiny, employment, democratic services and all any other meetings which previously were accessible within 60 days of the from the date of this resolution.

11. NOTICE OF MOTION - AIR AMBULANCE

Council debated the following motion proposed by County Councillor Elwyn Vaughan and seconded by County Councillor Gary Mitchell

“The air ambulance has provided an essential and valuable service to Mid Wales for a number of years.

The proposed transfer of the base from Welshpool is therefore a retrograde step and one of great concern to our residents.

It is imperative that an equally efficient service that takes into consideration the rurality of the area, the difficulty of getting an ordinary ambulance and fewer health options is kept

We therefore call on the air ambulance base to be kept at Welshpool and to look into the option of extending the hours of service.”

Members expressed their concern at the potential loss of this important service from Welshpool leading to delays in response times. Members were also concerned that the data used had not been made publicly available. By 41 votes to 0 with 17 abstentions it was

RESOLVED to call on the air ambulance base to be kept at Welshpool and to look into the option of extending the hours of service.

12. NOTICE OF MOTION - SCHOOL TRANSPORT
--

Council debated the following motion proposed by County Councillor Lucy Roberts and seconded by County Councillor Adrian Jones

“In recent months there have been a number of appeals made to the School Transport Team with regard to access to free home to school transport. Residents have been in touch with their County Councillors and Senedd representatives asking for support. The appeals have most frequently arisen from changes to catchment allocations, historical precedents and reduced flexibility but include:

- Younger siblings only provided free transport to a school which is different to the one their older sibling attends because the catchments have been changed.
- Problems with the way GIS is used to identify the closest school with some school buses travelling through another catchment on route to school.
- The system used to calculate the shortest route from home to school does not consider the route that the school bus travels, or even the most practical, driveable route by car.
- Pupils who are neighbours and/or close friends being forced to attend different schools because the boundary between catchments is being very strictly enforced with no room for overlap.

The effect of this has been to create unnecessary stress for pupils and their parents and will in some cases, where parents have the time and financial resource, result in parents following the bus into school, unnecessarily increasing carbon footprints.

The Council calls on the School Transport and Education Services to ensure that the current review of the Home to School Transport Policy not only delivers greater clarity for pupils/student’s entitlement to free transport but also supports greater parental choice of school, where this can be done without increasing the total school transport budget.”

In moving the motion Councillor Roberts called for the review of the Home to School Transport Policy to provide greater fairness and consistency. She noted that the current online survey only applied to those eligible for transport. There was a call to look at education transport rather than school transport so that apprentices could also benefit. It was also suggested that service buses should be utilised. The Cabinet Member for a Learning Powys advised that a working group would be looking at school catchments, transport and any anomalies.

By 59 votes to 0 it was

RESOLVED to call on the School Transport and Education Services to ensure that the current review of the Home to School Transport Policy not only delivers greater clarity for pupils/student’s entitlement to free transport but also supports greater parental choice of school, where this can be done without increasing the total school transport budget.

13. NOTICE OF MOTION - DRAINAGE AND FLOODING

Council debated the following motion proposed by County Councillor Amanda Jenner and seconded by County Councillor Jonathan Wilkinson:

Having seen increased adverse weather and flooding in recent years, it is apparent that the current conditions of our drains and gullies are not able to cope when we have increased and or severe rainfall. This is exacerbated by the lack of routine drain clearance due to the limited resources in Powys. Feedback from our residents, other councillors and community councils indicates that people feel that our other road maintenance problems are made worse by the increased amount of water running down the roads which should be going into the drains and gullies.

Earlier this year we saw severe flooding across Powys. Whilst flood risk cannot be eliminated when such extreme rainfall occurs, and flooding was also caused by rivers overflowing, in some areas properties were flooded potentially due to the lack of regular drain clearance. These are homes which are not adjacent to rivers or streams but flooded from road surface water which had no where else to go.

The Powys Conservative Group believe that there needs to be an annual routine drains maintenance schedule for county roads. However, we appreciate that this needs to be supported with sufficient resources. That is why we have already urged Powys Council to make use of the UK Government Shared Prosperity Levelling up Funds to bid for funding for at least two more drain jettors in Powys. Whilst that SPF process is still underway, there needs to be urgent action put in place, before the Winter sets in, in order to identify and clear those drains and gullies which are in the most high risk places that are likely to cause localised flooding of properties.

This Council calls on the Powys Council administration to:

1. Direct managers of the highways teams, at the earliest opportunity before Winter months, to work with Local Members to identify drains and gullies which need to be cleared in order to help prevent localised flooding.
2. Direct resources accordingly to ensure that those drains identified are cleared and unblocked urgently before the Winter months.

Councillor Jenner explained that she was not looking for additional money for new machines, but for officers to take account of members concerns and local knowledge. She asked for future depot meetings to take place well before the late autumn. The Cabinet Member for a Greener Powys indicated that she was fully supportive of the motion and that the service would look to work with members.

By 58 votes to 0 it was

RESOLVED to call on the Powys Council administration to:

1. **Direct managers of the highways teams, at the earliest opportunity before Winter months, to work with Local**

- Members to identify drains and gullies which need to be cleared in order to help prevent localised flooding.**
- 2. Direct resources accordingly to ensure that those drains identified are cleared and unblocked urgently before the Winter months.**

14. NOTICE OF MOTION - NATURE EMERGENCY
--

Council debated the following motion proposed by County Councillor Adam Kennerley and seconded by County Councillor Angela Davies:

Preamble

For the purposes of this motion ‘nature’ shall mean all living organisms and the ecological complexes (including non-living elements (such as air, water, soil) and processes) of which they are part. It includes diversity within species, between species and of ecosystems; the resilience of ecosystems; the services they provide to society and the way in which humans interact with nature.

Professor [Sir Partha Dasgupta’s review into The Economics of Biodiversity](#), commissioned by Her Majesty’s Treasury in 2019 and updated just last year, highlighted that humanity does not exist in isolation from nature but sits within it. Nature is an asset on which all aspects of our society depend and with biodiversity declining faster than at any time in human history, we are undermining the productivity, resilience and adaptability that nature lends our society. In a county like Powys our nature loss is undermining the productivity, resilience and adaptability of our agricultural and forestry sectors alongside the inter-dependent tourism industry. Put simply, Powys depends on nature.

We are in the middle of a nature crisis. Almost half of all UK wildlife is in long term decline and 15% of species are at risk of extinction. The climate emergency is only hastening this destruction of the natural environment, damaging habitats and disrupting ecosystems. Yet it is these very habitats that have the potential to lock up carbon and fight back against rising global temperatures. It is essential that we not only protect these spaces but let them thrive – for the benefit of people, planet and nature. As we recover from the COVID-19 crisis, the need for nature-rich green spaces where we live and work is clearer than ever and will help health, education and the economy build back stronger.

We recognise that action must be taken now to remedy this and to put nature into recovery at a local level, in support of regional, national and international work to do the same.

Section 6 under Part 1 of the Environment (Wales) Act introduced an enhanced duty (the S6 duty) for public authorities. The S6 duty requires that public authorities must seek to maintain and enhance biodiversity so far as consistent with the proper exercise of their functions and in so doing promote the resilience of ecosystems.

Powys County Council has already done much including appointing a Biodiversity Officer under the Local Places for Nature funding from Welsh Government and whose principal duty is to distribute grants in support of nature to groups in Powys. Within its own services the Council is undertaking projects

such as managing roadside verges for nature by changing their management regimes to cut and collect.

The Biodiversity Officer post – externally funded – lends some support to the current Local Nature Partnership in Powys, a forum that brings together a number of organisations interested in nature recovery and has recently published a Nature Recovery Action Plan for Powys.

The Council has already submitted a proposal to the Shared Prosperity Fund to seek external funding for an additional post for the period from 2022 – March 2025. This would effectively be a Nature Recovery Officer, to carry out wider biodiversity work, particularly oversight and reporting for Section 6 duties, engagement with Council services and communities and identifying projects for funding applications that sit outside Local Places for Nature.

Many people respect Sir David Attenborough who has said:

“Our planet may be home to 30 million different kinds of animals and plants. Each individual locked in its own life-long fight for survival. Everywhere you look, on land or in the ocean, there are extraordinary examples of the lengths living things go to to stay alive.

Ever since we [humans] arrived on this planet as a species, we’ve cut them down, dug them up, burnt them, and poisoned them. Today we’re doing so on a greater scale than ever.”

Or if you prefer Jeremy Clarkson:

“Forget climate change, if insects disappear so does all life on this Planet”.

The Council notes that:

- 1) Nature provides the life support systems enabling all organisms, including humans, to survive and to thrive.
- 2) Nature is essential to our economic, social, environmental, and cultural well-being. Nature provides us with a range of ecosystem services such as insects pollinating our food crops, wetlands purifying water and preventing flooding, peatlands storing carbon and woodlands purifying the air we breathe. Nature provides us with products that support our economies, for example, the means for food production, wood for building and fuel and providing the backdrop to our tourism industry.
- 3) Nature loss is well documents and reported:
 - a) Nature is declining at an unprecedented rate. The **IPBES (Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services) [Global Assessment of Biodiversity](#)**, the **[UN Global Biodiversity Outlook](#)** and the **[WWF’s Living Planet Report](#)** show that levels of biodiversity across continents are plummeting with no sign of stopping, around one million animal and plant species across the globe are threatened with extinction.

- b) The [2019 State of Nature Report from the UK JNCC \(Joint Nature Conservancy Council\)](#) report estimated that 1 in 6 of Wales' species are at risk of extinction and that over the past 50 years 73 species have already become extinct with a further 666 under threat of extinction.
 - c) The [2020 State of our Natural Resources Report from Natural Resources Wales](#) also shows that Wales' species and habitats are in serious decline and the resilience of our ecosystems is in decline too.
- 4) There is no single cause of nature loss. Contributory factors are many, individually complex and often interacting with each other, but they include:
- a) Climate change.
 - b) Intensification of land management - driven by wider economics - on both our farmed and forested land.
 - c) Development pressures.
 - d) Pollution.
 - e) Hydrological change.
- 5) In [2021 the Senedd declared a nature emergency](#), one of the first parliaments in the world to declare such an emergency. This requires Welsh Government to introduce a legally binding requirement to reverse biodiversity loss through statutory targets.

The Council believes that:

- 1) That nature is fundamentally important to the people and prosperity of Powys. One small but high profile 'marker' of this is our very own use of the red kite in the Council's logo. The red kite is also an example of a recovery success now urgently needed by so many species and habitats in Powys.
- 2) The ongoing decline in nature will impact directly on the residents, communities and businesses of Powys across many areas including the viability of our rural economies and the livelihoods they support, the provision of affordable food to our residents, the ability to manage flooding and the well-being of our communities to name just a few.
- 3) Despite the threats to nature there are many reasons to be hopeful:
 - a) The Welsh legislative and policy structure and action planning directly considers the natural environment, including the way we manage it, and its links to our health and well-being. Specifically:
 - i) The **Environment (Wales) Act (2016)** places an enhanced duty on all public bodies to seek to maintain and enhance biodiversity (THE section 6 duty).
 - ii) The **Wellbeing of Future generations (Wales) Act (2015)** states that all public bodies must maximise their contribution to all the wellbeing goals.
 - iii) Wales being the first country to introduce the UN sustainable development goals into national policy and, as all sustainability goals

are intertwined, this helps to put us in a position to create an environment for nature to thrive.

- b) A **Nature Recovery Action Plan for Wales** now with a Powys focussed and recently published equivalent in the form of the **Powys Nature Recovery Action Plan**, the aim of which is to halt and reverse the declines in biodiversity across Powys.
- c) The public – in no small part thanks to the work of David Attenborough – has a growing awareness and understanding both of the importance of nature and of the threats it is under. With this comes an increasing appetite to act directly and to support the action of others.
- 4) Here within Powys, we have substantial resources that can help us stem and reverse the loss of nature. It begins with talented and experienced land managers in our farming and forestry industries, an environmental NGO sector (specifically our Wildlife Trusts which the Welsh Government have recognised as playing a pivotal role in delivering a nature recovery), a higher education system with the infrastructure to support skills development, a local nature partnership and plan for action in the newly published Powys Nature Recovery Action Plan and a public that is increasingly supporting action to preserve nature.

The Council resolves to:

- 1) **Declare a Nature Emergency** as demonstration of the Council's commitment to protecting and rejuvenating Powys' natural environment for its inherent value, for the role nature plays in achieving a vibrant and viable economy and for the benefits nature provides to the wellbeing of our county's residents.
- 2) **Establish meaningful supportive structures** that embed nature in decision making including:
 - a) **Establish a cross-party Nature Emergency Working Group** within the Council to help embed biodiversity in Council decision making, its engagement in partnerships and its ambitions for county-wide nature recovery.
 - b) **Appointment of a Council Member as a champion for nature** as allowed for by this Council's constitution.
 - c) **Actively seek to secure the funding from external new resources for a dedicated and permanent Nature Recovery Officer**, between them to help drive nature recovery within the Council and to animate action amongst stakeholders, seeking new external funds to help enable the delivery of nature recovery.
 - d) **Reaffirm the Council's support for the Local Nature Partnership** and to actively encourage and enable its development as an independent stakeholder group to represent those who manage nature alongside those who use and / or benefit from nature.

- 3) **Take meaningful action** to help achieve a net increase in nature county-wide including:
- a) **To draw up a response – outlining the Council’s role – to the recently published Powys Nature Recovery Plan** produced by Powys Local Nature Partnership and which sets out actions needed to protect and conserve existing systems and to restore nature at a scale and pace commensurate with the threats it faces.
 - b) **To show meaningful leadership** by reviewing how the Council’s assets and services can be more fully harnessed for reversing our county’s loss of nature. **An immediate priority to be the County Farm Estates.** To then extend this as resources allow to review all services the Council provides such as Planning (exploring opportunities afforded by the review of the LDP to implement the motion for example), Procurement (a lot of nature’s recovery can be aided by what and how we consume for example), Highways (further adoption of roadside verges as nature reserves), Education Services (skills development, school grounds), Countryside (parks management for example) etc.

Councillor Kennerley explained that the Council could demonstrate its commitment to protecting the environment and show leadership by reviewing how its assets could be used to reverse the loss of nature. A number of members expressed concern that there would be financial costs, but Councillor Kennerley argued that there would be no need for any additional funding and that there was an opportunity to attract funds to support farm diversification.

By 36 votes to 16 with 5 abstentions it was

RESOLVED to

1. **Declare a Nature Emergency as demonstration of the Council’s commitment to protecting and rejuvenating Powys’ natural environment for its inherent value, for the role nature plays in achieving a vibrant and viable economy and for the benefits nature provides to the wellbeing of our county’s residents.**
2. **Establish meaningful supportive structures that embed nature in decision making including:**
 - a) **Establish a cross-party Nature Emergency Working Group within the Council to help embed biodiversity in Council decision making, it’s engagement in partnerships and its ambitions for county-wide nature recovery.**
 - b) **Appointment of a Council Member as a champion for nature as allowed for by this Council’s constitution.**
 - c) **Actively seek to secure the funding from external new resources for a dedicated and permanent Nature Recovery Officer, between them to help drive nature recovery within**

the Council and to animate action amongst stakeholders, seeking new external funds to help enable the delivery of nature recovery.

- d) Reaffirm the Council's support for the Local Nature Partnership and to actively encourage and enable its development as an independent stakeholder group to represent those who manage nature alongside those who use and / or benefit from nature.

3. **Take meaningful action** to help achieve a net increase in nature county-wide including:

- a) To draw up a response – outlining the Council's role – to the recently published Powys Nature Recovery Plan produced by Powys Local Nature Partnership and which sets out actions needed to protect and conserve existing systems and to restore nature at a scale and pace commensurate with the threats it faces.
- b) To show meaningful leadership by reviewing how the Council's assets and services can be more fully harnessed for reversing our county's loss of nature. An immediate priority to be the County Farm Estates. To then extend this as resources allow to review all services the Council provides such as Planning (exploring opportunities afforded by the review of the LDP to implement the motion for example), Procurement (a lot of nature's recovery can be aided by what and how we consume for example), Highways (further adoption of roadside verges as nature reserves), Education Services (skills development, school grounds), Countryside (parks management for example) etc.

15. QUESTIONS IN ACCORDANCE WITH THE CONSTITUTION
--

15.1. **Question to the Cabinet Member for a Learning Powys from County Councillor Elwyn Vaughan**

How many Powys pupils from outside the Swansea valley area, travel to Ysgol Ystalyfera for their education?

Response

We transport 44 learners from outside the Swansea valley area who travel to Ysgol Ystalyfera.

There was no supplementary question.

15.2. Question to the Cabinet Member for a Connected Powys from County Councillor Elwyn Vaughan

In view of the impending energy crisis and the increased costs for all, can I draw your attention to the German proposals –

- **Public buildings heated to max. 19° C**
- **No heating in communal spaces of public buildings (e.g. corridors)**
- **Monuments and public buildings won't be illuminated.**
- **Shop doors can't be kept permanently open**
- **No lighting in shop windows or on billboards from 10 pm**
- **Private pools can't be heated with energy from the grid.**

Can we as an authority implement the relevant elements of these proposals thus not only cutting down on energy waste but also making a positive environmental contribution?

Response

The Corporate Property team are currently reviewing how it can seek to reduce its energy usage across all of our estate. It is aiming to reduce the heating schedules for buildings and reducing the temperature set points. Additionally, the team is reviewing reducing the operational use of office accommodation in order to minimise energy usage.

There was no supplementary question.

County Councillor G W Ratcliffe (Chair)

**COFNODION CYFARFOD O'R CYNGOR SIR A GYNHALIWDYD FEL CYFARFOD
HYBRID DRWY ZOOM YN NEUADD Y SIR AR DDYDD IAU 13 HYDREF 2022**

YN BRESENNOL

Y Cynghorydd Sir G W Ratcliffe (Cadeirydd)

Y Cynghorwyr Sir R G Thomas, B Baynham, D Bebb, S J Beecham, B Breeze, G Breeze, J Berriman, L Brighthouse, A Cartwright, J Charlton, T Colbert, S Cox, A W Davies, A Davies, B Davies, B Davies, S C Davies, M J Dorrance, D Edwards, L George, J Gibson-Watt, I Harrison, H Hulme, P James, A Jenner, A Jones, E A Jones, E Jones, G D Jones, G E Jones, J R Jones, A Kennerley, C Kenyon-Wade, P Lewington, K Lewis, P E Lewis, W Lloyd, I McIntosh, S McNicholas, DW Meredith, G Mitchell, G Morgan, WD Powell, G Preston, G Pugh, J Pugh, L Rijnenberg, L Roberts, P Roberts, E Roderick, D Selby, D A Thomas, J Brignell-Thorp, E Vaughan, C Walsh, J Wilkinson, A Williams, D H Williams, J M Williams ac S L Williams.

1. YMDDIHEURIADAU

Derbyniwyd ymddiheuriadau am absenoldeb oddi wrth y Cynghorwyr M Beecham, R Church, J Ewing, K Healy, C Johnson-Wood, G Morgan a C Robinson.

2. COFNODION

Awdurdodwyd y Cadeirydd i lofnodi cofnodion y cyfarfod diwethaf a gynhaliwyd ar 22 Gorffennaf 2021 fel rhai cywir.

3. DATGAN BUDD

Nid oedd unrhyw ddatganiad budd i'w nodi.

4. CYHOEDDIADAU'R CADEIRYDD

Diolchodd y Cadeirydd i'w Is-Gadeirydd ac Is-Gadeirydd Cynorthwyol am gymryd rhan yn y seremonïau cyhoeddi ar gyfer Ei Fawrhydi Brenin Siarl III a'r swyddogion a wnaeth y trefniadau.

Nododd farwolaeth tri aelod blaenorol o'r Cyngor yn ddiweddar sef Mick Bates, Ann Morgan ac Ivy Lewis, gan fynegi ei gydymdeimlad â'u teuluoedd.

5. CYHOEDDIADAU'R ARWEINYDD

Nododd yr Arweinydd y sefyllfa gyllideb ddihafal sy'n wynebu'r Cyngor gan ymddiheuro wrth Gynghorwyr newydd am y cyfrifoldeb trwm y byddent yn ei wynebu wrth bennu'r gyllideb. Rhybuddiodd y byddai penderfyniadau anodd i'w gwneud ar wasanaethau. Er hyn, roedd y Cabinet wedi parhau i fuddsoddi mewn gwasanaethau gan gymeradwyo cynigion yn gynharach yn yr wythnos ar gyfer adeilad pob oed newydd ar gyfer Ysgol Bro Hyddgen ym Machynlleth.

Dyweddodd y byddai'r gyfradd filltiroedd i staff yn cael ei chodi i 50c y filltir i adlewyrchu'r cynnydd mewn costau tanwydd. Ni fyddai hyn yn berthnasol i Gynghorwyr.

6. BRIFF Y PRIF WEITHREDWR

Dyweddodd y Prif Weithredol fod yr holl ysgolion cynradd, tair ysgol uwchradd, yr ysgolion arbennig a'r ysgolion pob oed i gyd, ers mis Medi, wedi dechrau cyflwyno'r cwricwlwm newydd i Gymru. Roeddent yn derbyn cymorth gan swyddogion o Bartneriaeth Addysg Canolbarth Cymru a sefydlwyd ar-y-cyd â Cheredigion ar ôl i Erw ddod i ben. Roedd arolygiadau Estyn wedi ail-ddechrau gyda phedwar lleoliad blynyddoedd cynnar, dwy ysgol gynradd ac un ysgol uwchradd yn cael eu harolygu.

Dyweddodd ei bod hi, yr Arweinydd a'r Dirprwy Arweinydd wedi cwrdd â Phrif Weinidog Cymru ar 2 Awst. Cafwyd cyfarfod â'r Dirprwy Weinidog Julie Morgan i drafod Gwasanaethau Plant ar 22 Medi. Roedd wedi cwrdd ag Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru gyda'r Dirprwy Swyddog Monitro.

Roedd y Prif Weithredwr wedi diweddarau Aelodau ar newidiadau ar lefel Pennaeth Gwasanaeth. Sharon Powell oedd y Pennaeth Gwasanaethau Plant interim, Rachel Evans y Pennaeth Comisiynu interim, Andy Thompson y Pennaeth Tai interim, Jenny Ashton y Pennaeth Gwasanaethau Cymunedol interim a Catherine James y Pennaeth Gwasanaethau Trawsnewid a Democrataidd interim. Byddai'r holl drefniadau hyn yn cael eu hadolygu yn y Flwyddyn Newydd cyn i drefniadau parhaol gael eu rhoi yn eu lle.

Yn olaf, llongyfarchodd Carrie James, aelod o dîm pêl-droed menywod Cymru a chyn-ddisgybl yn Ysgol Dafydd Llwyd.

7. CWESTIYNAU GAN Y CYHOEDD

7.1. Cwestiwn i'r Aelod Cabinet dros Gyllid a Thrawsnewid gan Patrick Edwards.

A fydd y Cyngor yn gwneud ad-daliad Treth y Cyngor i drethdalwyr am y lleihad sylweddol mewn gwasanaethau a gawsant yn ystod pandemig Covid-19, yn enwedig o ystyried bod y Llywodraeth wedi talu 80% o gyflogau llawer o staff y Cyngor drwy'r cynllun ffyrlo?

Ymateb

Mae faint o Dreth y Cyngor a godir ar gyfer blwyddyn ariannol yn cael ei gyfrifo'n unol â Deddf Gyllid Llywodraeth Leol 1992. Mae'r tâl blynyddol yn gyfraniad at gostau rhedeg cyffredinol y Cyngor am ddarparu ei wasanaethau statudol ac anstatudol. Nid yw'r tâl a godir wedi'i gysylltu'n benodol i wasanaethau a dderbynnir neu a ddefnyddir gan drethdalwyr.

Roedd pwysau trwm iawn ar y Cyngor drwy gydol Covid ac er bod rhai gwasanaethau wedi eu hatal yn llwyr neu'n rhannol am sbel, roedd y Cyngor wedi parhau i ddarparu'r rhan fwyaf a bu'n rhaid i lawer addasu i ffyrdd gwahanol o weithio er mwyn cadw staff a defnyddwyr gwasanaeth yn ddiogel. Roedd

ysgolion wedi cynnal hybiau i gefnogi plant gweithwyr allweddol, gan addysgu disgyblion eraill ar-lein. Roedd staff gofal wedi parhau i ddarparu gwasanaethau i breswylwyr mewn angen a gweithwyr cymdeithasol wedi parhau i gefnogi pobl hŷn a phlant, a'r gwasanaethau casglu sbwriel wedi parhau.

Lle'r oedd gwasanaethau wedi eu hatal, adleoliwyd staff i wneud dyletswyddau eraill fel ymweliadau lles â phreswylwyr bregus, cymorth tracio ac olrhain, gwaith gorfodi, a meysydd eraill lle'r oedd pwysau ar wasanaethau'r Cyngor wedi cynyddu.

Roedd yn ofynnol i holl Gyngorau Cymru gynorthwyo Llywodraeth Cymru i ysgwyddo cyfrifoldebau ychwanegol oherwydd Covid i gefnogi'r cyhoedd a busnesau. Dosbarthodd y Cyngor £114m mewn grantiau busnes gan wneud 17,961 o daliadau a thrwy gynlluniau rhyddhad ardrethi, 7,952 o daliadau i ofalwyr, taliadau hunan-ynysu a phrydau ysgol am ddim, ynghyd â nifer o daliadau cynlluniau eraill.

Bu'n rhaid i wasanaethau fel casglu gwastraff, digartrefedd a gofal cymdeithasol ddelio ag absenoldeb staff rheng flaen oherwydd Covid, yn ogystal ag ymateb i lawer mwy o alw. Am fisoedd lawer, roedd y Cyngor yn gweithredu ar lefel "pwysig i'r busnes" oherwydd bod y galw i gefnogi'r cyhoedd ac ymateb Llywodraeth Cymru mor drwm.

Effeithiodd y pandemig yn sylweddol ar sefyllfa gyllid y Cyngor a byddai'r costau ychwanegol a'r colledion incwm wedi rhoi'r Cyngor mewn diffyg ariannol drwg ar ôl i ni lwyr ddisbyddu'r arian a dderbyniwn yn flynyddol gan Lywodraeth Cymru ac a gasglwn drwy Dreth y Cyngor. Cawsom gymorth ariannol drwy gynllun ffyrlo'r Llywodraeth ar gyfer y nifer fach o staff nad oeddem yn gallu eu hadleoli, ond derbyniwyd hefyd £29.743 miliwn o gronfa galedi Covid Llywodraeth Cymru gan ei gwneud yn bosib i ni fantoli'r gyllideb.

Nid oedd unrhyw gwestiwn ychwanegol.

7.2. Cwestiwn i'r Aelod Cabinet dros Bowys sy'n Dysgu gan Catherine Evans.

Mae cyfnodau clo Covid a'r addysgu amrywiol gan ysgolion wedi effeithio'n anghymesur ar blant ysgol. Mae diwrnodau Datblygiad Proffesiynol ychwanegol i gynllunio ar gyfer y cwricwlwm newydd wedi cael effaith bellach ar ddysgwyr.

A fydd y Cyngor yn cynnig yr hawl lawn o 190 diwrnod ysgol y flwyddyn i ddysgwyr o hyn ymlaen?

Ymateb

O dan Reoliadau Addysg (Y Diwrnod Ysgol a'r Flwyddyn Ysgol) (Cymru) (Diwygio) 2006, rhaid i ysgolion fod ar agor i ddisgyblion am 190 diwrnod mewn blwyddyn academiaidd neu am 380 sesiwn.

Mae pob ysgol yng Nghymru'n gweithredu yn ôl y [Ddogfen Cyflog ac Amodau Athrawon Ysgol](#) (STPCD) (Cymru) sy'n nodi y gall athro neu athrawes ddosbarth gael eu cyfarwyddo gan y pennaeth i weithio hyd at uchafswm o 1,265 awr dros 195 diwrnod mewn blwyddyn.

Mae uchafswm o 190 diwrnod yn cynnwys addysgu disgyblion / myfyrwyr a'r gweddill yn ddiwrnodau di-addysgu er mwyn cyflawni dyletswyddau eraill yn

ymwneud â rôl athrawes neu athro. Gelwir y rhain yn ddiwrnodau hyfforddiant mewn swydd (HMS) yn aml. Er mwyn cydymffurfio â'r rheoliadau hyn, cyhoeddir dyddiadau tymhorau ysgol a diwrnodau di-addysgu (HMS) ar wefan Cyngor Sir Powys: [Dyddiadau Tymhorau Ysgol - Cyngor Sir Powys](#)

[Diwrnodau HMS cenedlaethol ychwanegol 2022-2025 | LLYW.CYMRU\)](#)

Ar hyn o bryd mae Llywodraeth Cymru'n ymgynghori ar:

- a ddylid cael diwrnod HMS dysgu proffesiynol ychwanegol yn ystod blynyddoedd academaidd 2022-2023, 2023-2024 a 2024-2025 i gynorthwyo'r proffesiwn i gyflwyno'r Cwricwlwm i Gymru, y diwygiadau i Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY) a thegwch mewn addysg.
- a ddylid rhoi hyblygrwydd i ysgolion o ran amseru'r diwrnod HMS ychwanegol
- a ddylai fod yn orfodol bod unrhyw ddiwrnod HMS ychwanegol yn cael ei ddefnyddio'n llwyr neu'n rhannol i ddarparu dysgu proffesiynol i gynorthwyo gyda'n blaenoriaethau ar gyfer y system addysg yng Nghymru

[Diwrnodau HMS cenedlaethol ychwanegol 2022-2025 \(smartsurvey.co.uk\)](#)

Nid oedd unrhyw gwestiwn ychwanegol.

7.3. Cwestiwn i'r Aelod Cabinet dros Gyllid a Thrawsnewid gan Peter Hindley.

Ydy'r Cyngor yn bwriadu defnyddio ei bwerau disgrisiwn i ddileu'r atebolrwydd Treth Cyngor ychwanegol fydd yn rhaid i lawer o fythynnod gwyliau fferm ei dalu'n dilyn y ddeddfwriaeth ddiweddar?

CEFNDIR:

Deddfwriaeth Ddiweddar: Mae Bythynnod Gwyliau Fferm a ddyluniwyd i'r pwrpas, fel arfer drwy addasu hen adeiladau fferm, wedi eu cynnwys yn neddfwriaeth ddiweddar Llywodraeth Cymru i fynd i'r afael ag ail gartrefi.

Efallai y byddwch yn synnu o ddeall bod Llywodraeth Cymru'n gallu cynnwys busnesau nad ydynt, yn ôl eu diffiniad, yn ail gartrefi ac nad ydynt yn dai. Er hynny mae'r ddeddfwriaeth wedi ei phasio.

Bydd llawer o'r busnesau teuluol hirsefydlog a llwyddiannus hyn yn wynebu colli eu bywoliaeth ac yn gorfod ail-bwrpasu eu heiddo ar gyfer defnyddiau masnachol eraill oherwydd y ddeddfwriaeth hon.

Effaith ar Dai: Yn unol â'r Cynllun Datblygu Lleol, mae'r eiddo hyn wedi eu hatal o dan amodau cynllunio rhag cael eu defnyddio fel cartrefi parhaol. Felly, mae'r eiddo hyn yn ysgafnu'r pwysau ar dai lleol drwy letya ymwelwyr mewn eiddo annomestig.

Pan fydd yr eiddo hyn yn cael eu troi i ffwrdd o gael eu gosod fel tai gwyliau, bydd yr holl nosweithiau ymwelwyr hynny'n trosglwyddo i dai lleol gan roi mwy o bwysau ar brisiau tai ac argaeledd tai rhent.

Dim Dewis: I ddangos effaith y ddeddfwriaeth ar fusnes nodweddiadol gyda phum bwthyn gwyliau fferm: Bydd y busnes yn gorfod talu 5 o filiau

Treth y Cyngor, ar ben Treth y Cyngor presennol y perchennog ar eu helpen ddomestig o'r safle.

Mae hyn nid yn unig yn gost weithredol ychwanegol i'r busnes gan effeithio ar ei hyfywedd a gallu cystadlu, mae hefyd yn falltodd ar yr eiddo ei hun. Byddai gan eu cartref gyfanswm o chwe bil Treth y Cyngor gan ei wneud yn amhosib ei werthu neu'n ei ddibrisio'n sylweddol. Yn amlwg, bydd angen i berchnogion osgoi hynny. Byddwn felly'n colli llawer o'r bythynnod gwyliau 'caredig i dai lleol' hyn. Ni fyddai'n creu unrhyw dai domestig ychwanegol ac yn trosglwyddo'r galw gan ymwelwyr i roi mwy o bwysau ar dai lleol.

Dileu'r Atebolrwydd i dalu Treth y Cyngor: Ers blynyddoedd, mae dros 90% o'r holl eiddo hunanarlwyo ar y rhestr ardrethi annomestig yng Nghymru wedi elwa o ryddhad ardrethi 100% fel busnesau bach. Felly nid yw dileu'r atebolrwydd ar fythynnod gwyliau fferm i dalu Treth y Cyngor yn afresymol.

Pe bai angen, gellid gwneud hyn mewn ffordd refeniw-niwtral drwy addasu'r polisi Premiwm Treth Cyngor.

Dylanwadu ar Gyfansoddiad Bythynnod Gwyliau ym Mhowys: Dylech ystyried a allai Cyngor Sir Powys ddylanwadu ar gyfansoddiad bythynnod gwyliau'r Sir yn y dyfodol. Ar ôl y twf anferth mewn llety AirBnB yn y blynyddoedd diwethaf, mae'r ddeddfwriaeth newydd yn debygol o weld lleihad o 30% efallai mewn llety hunanarlwyo (a dyna'r nod wedi'r cwbl).

Mae gan y Cyngor bŵer i ddylanwadu ar a fydd bythynnod gwyliau fferm yn rhan o'r lleihad 30% hwnnw neu a fyddant yn cael eu hachub. Awgryma synnwyr cyffredin y dylai deddfwriaeth fod yn fanteisiol ac nid anfanteisiol i'r mathau hyn o eiddo, oherwydd eu budd i'r gymuned. Os hoffech ddeall yn well pam na fydd llawer o'r busnesau hyn yn cwrdd â'r meini prawf newydd, mae gwybodaeth ar gael yma: <https://www.responsiblecottages.co.uk/protect-welsh-farm-cottages-white-paper>

Dylid nodi bod dadl debyg hefyd ar gyfer eiddo a gyfyngir gan amodau cynllunio, a llawer o anecsau.

Chwarae Teg: Mae'n amlwg yn annheg ysgubo busnesau bythynnod gwyliau fferm i'r un bwced ag ail gartrefi. Mae Llywodraeth Cymru wedi rhoi'r cyfrifoldeb am fynd i'r afael â hyn yn gadarn ar ysgwyddau Awdurdodau Lleol drwy ddefnyddio eich pwerau disgresiwn.

Ymateb

Nid yw'r Cyngor wedi ystyried ei safiad ar hyn yn llawn eto. Ar hyn o bryd nid oes gennym ddigon o wybodaeth i ddeall faint o eiddo sy'n cael eu heffeithio gan y ddeddfwriaeth newydd a allai fod yn atebol i dalu Treth y Cyngor neu a oes unrhyw eithriadau eisoes sy'n lleihau atebolrwydd perchnogion.

O dan adran 13A Deddf Gyllid Llywodraeth Leol 1992, mae gan Awdurdod Lleol bwerau disgresiwn i leihau'r atebolrwydd i dalu Treth y Cyngor o swm y tybia'r Awdurdod Lleol i fod yn briodol.

Ar hyn o bryd nid yw cynllun disgresiwn Adran 13A y Cyngor yn cynnwys eiddo lle y mae'r amodau cynllunio'n cyfyngu ar eu gosod fel tai gwyliau.

Rhaid i'r Cyngor ystyried y goblygiadau ariannol llawn o roi unrhyw ddisgownt heblaw'r lleihad sydd eisoes ar gael o dan ddeddfwriaeth statudol a rhaid i faich ariannol unrhyw leihad o dan Adran 13A gael ei gwrdd 100% gan y Cyngor a chael ei ariannu felly gan Dreth y Cyngor a godir ar drethdalwyr eraill. Rhaid i'r Cyngor ystyried ei holl dalwyr Treth y Cyngor wrth roi unrhyw ddisgownt disgresiwn.

Unwaith y bydd gennym ddigon o wybodaeth, gallwn wneud penderfyniad gwybodus am sut i symud ymlaen.

Cwestiwn ychwanegol Mr Hindley oedd gofyn sut y gellid gwneud penderfyniad gwybodus ac amserol pe bai'r Cyngor yn gwrthod cyfarfod â busnesau.

Eglurodd yr Aelod Cabinet nad oedd pwrpas cael cyfarfod nes y byddai'r wybodaeth am faint o eiddo a fyddai'n cael eu heffeithio ar gael oherwydd na fyddai mewn sefyllfa i wneud penderfyniad gwybodus. Pan fyddai'r wybodaeth ar gael, byddai cyfarfod yn cael ei drefnu.

8.	ADRODDIAD BLYNYDDOL Y CYFARWYDDWR GWASANAETHAU CYMDEITHASOL
-----------	--

Derbyniodd y Cyngor adroddiad blynyddol y Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol am 2021/22. Roedd yr adroddiad yn delio â'r cyfnod pryd y teimlwyd effaith Covid a'r gwasanaeth ar lefel 'pwysig i fusnes'. Roedd cynnydd cyson wedi bod yn y galw am wasanaethau ar adeg pan oedd pwysau ar staff oherwydd absenoldeb salwch a thrafferthion gyda recriwtio a chadw staff. Diolchodd y Prif Weithredwr ac Aelodau'r Cabinet i staff a darparwyr allanol oedd wedi darparu gwasanaethau dros y cyfnod anodd hwn. Ers drafftio'r adroddiad, roedd Arolygiaeth Gofal Cymru wedi gwneud ymweliad monitro oedd wedi ategu gwaith y gwasanaeth ymhellach.

Cynigiwyd gan y Cyngorydd S McNicholas ac eiliwyd gan y Cyngorydd Sir M Williams ac, yn unfrydol,

PENDERFYNWYD derbyn yr adroddiad.

9.	Y CYFANSODDIAD – ADRAN 4 – SIARAD AR GYNIGION
-----------	--

Bu'r Cyngor yn ystyried argymhellion y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd ar amseroedd siarad ar gynigion yng nghyfarfodydd y Cyngor. Ers tro, mae'r Cyngor wedi treialu 5 munud i gynigion a dau funud i bawb arall ac roedd y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd wedi argymhell bod hyn yn dod yn newid parhaol.

Lleisiwyd pryder nad oedd dau funud yn ddigon hir i gael trafodaeth a chynigiwyd y dylai'r Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd ail-edrych ar hyn. Derbyniodd Gadeirydd y Pwyllgor y pwynt a dywedodd y byddai'n hapus i'r Pwyllgor ail-edrych ar hyn. Cynigiwyd gan y Cyngorydd Sir Aled Davies ac eiliwyd gan y Cyngorydd Sir Elwyn Vaughan ac yn unfrydol

PENDERFYNWYD cyfeirio'r mater yn ôl i'r Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd i gael ei ail-ystyried.

10. DARLLEDU CYFARFODYDD Y CYNGOR

Bu'r Cyngor yn ystyried argymhelliad y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd i ddychwelyd at ddarlledu holl gyfarfodydd y Cyngor yn fyw o fewn 60 diwrnod i gyfarfod y Cyngor ar 13 Hydref 2022. Rhoddwyd gwybod i'r Cyngor bod cyllid ar gael i wneud hyn. Diolchwyd i'r Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd a'r staff TG am eu gwaith yn dod o hyd i ateb. Cynigiwyd gan y Cynghorydd Sir Jonathan Wilkinson ac eiliwyd gan y Cynghorydd Sir Pete Roberts ac, yn unfrydol,

PENDERFYNWYD bod swyddogion yn parhau i brofi a gweithredu gweminarau / digwyddiadau Zoom i ddarlledu gwasanaethau cynllunio, craffu, cyflogaeth a democrataidd yn fyw a'r holl gyfarfodydd eraill oedd o'r blaen ar gael i'w gwyllo o fewn 60 diwrnod i ddyddiad y penderfyniad hwn.

11. RHYBUDD O GYNNIG – AMBIWLANS AWYR

Bu'r Cyngor yn trafod y cynnig canlynol a gynigiwyd gan y Cynghorydd Sir Elwyn Vaughan ac a eiliwyd gan y Cynghorydd Sir Gary Mitchell

“Mae'r ambiwlans awyr wedi darparu gwasanaeth hanfodol a gwerthfawr i Ganolbarth Cymru ers blynyddoedd.

Mae'r bwriad i symud ei leoliad o'r Trallwng felly'n gam yn ôl ac yn destun pryder mawr i'n preswylwyr.

Mae'n hollbwysig y cedwir gwasanaeth yr un mor effeithlon sy'n ystyried natur wledig yr ardal, y drafferth o gael ambiwlans cyffredin a bod gan yr ardal lai o opsiynau iechyd.

Galwn felly am gadw lleoliad yr ambiwlans awyr yn y Trallwng ac ystyried yr opsiwn o ehangu oriau ei wasanaeth.”

Lleisiodd aelodau bryder am y posibilrwydd o golli'r gwasanaeth pwysig hwn o'r Trallwng gan arwain at oedi gydag amseroedd ymateb. Roedd aelodau hefyd yn poeni nad oedd y data a ddefnyddiwyd wedi bod ar gael i'r cyhoedd. O 41 pleidlais i 0 gydag 17 yn ymatal

PENDERFYNWYD galw am gadw lleoliad yr ambiwlans awyr yn y Trallwng ac ystyried yr opsiwn o ehangu oriau ei wasanaeth.

12. HYSBYSIAD O GYNNIG – CLUDIANT YSGOLION

Bu'r Cyngor yn trafod y cynnig canlynol a gynigiwyd gan y Cynghorydd Sir Lucy Roberts ac a eiliwyd gan y Cynghorydd Sir Adrian Jones

“Yn y misoedd diwethaf mae sawl apêl wedi eu gwneud i’r Tîm Cludiant Ysgolion o ran cael cludiant am ddim o’r cartref i’r ysgol. Mae preswylwyr wedi cysylltu â’u Cynghorwyr Sir a’u cynrychiolwyr yn y Senedd yn gofyn am gymorth. Gan amlaf mae’r apeliadau’n codi o newid mewn dalgylchoedd, cynseiliau hanesyddol a llai o hyblygrwydd, ond yn cynnwys:

- Brodyr a chwiorydd iau’n cael cludiant am ddim i ysgol sy’n wahanol i ysgol a fynychir gan eu brawd / chwaer hŷn oherwydd bod y dalgylchoedd wedi newid.
- Problemau gyda’r ffordd y defnyddir GIS i adnabod yr ysgol agosaf, gyda rhai bysus ysgol yn teithio drwy ddalgylch arall ar y ffordd i’r ysgol.
- Nid yw’r system a ddefnyddir i gyfrifo’r llwybr byrraf o’r cartref i’r ysgol yn ystyried y llwybr a ddefnyddir gan y bws ysgol, neu hyd yn oed y llwybr mwyaf ymarferol mewn car.
- Disgyblion sy’n gymdogion a / neu’n ffrindiau agos yn cael eu gorfodi i fynd i wahanol ysgolion oherwydd bod y ffin rhwng dalgylchoedd yn cael ei gorfodi’n llym iawn heb opsiwn i orgyffwrdd.

Effaith hyn yw bod straen diangen yn cael ei roi ar ddisgyblion a’u rhieni gan arwain, mewn rhai achosion, lle y mae gan rieni’r amser a’r modd ariannol, at rieni’n dilyn y bws i’r ysgol gan gynyddu ôl-troed carbon yn ddiangen.

Mae’r Cyngor yn galw ar y Gwasanaethau Addysg a Chludiant Ysgolion i sicrhau bod yr adolygiad presennol o’r Polisi Cludiant Cartref i’r Ysgol nid yn unig yn rhoi mwy o eglurder o ran hawl disgyblion / myfyrwyr i gludiant am ddim ond hefyd yn cefnogi rhoi mwy o ddewis ysgolion i rieni, lle y gellir gwneud hyn heb ychwanegu at y gyllideb cludiant ysgolion.”

Wrth gynnig, galwodd y Cynghorydd Roberts am adolygiad o’r Polisi Cludiant Cartref i’r Ysgol er mwyn sicrhau mwy o degwch a chysondeb. Dywedodd fod yr arolwg ar-lein presennol ond yn berthnasol i rai sy’n gymwys i dderbyn cludiant. Roedd galwad am edrych ar gludiant addysg yn hytrach na chludiant ysgolion fel y gallai prentisiaid hefyd elwa. Awgrymwyd hefyd y dylid defnyddio bysus gwasanaeth. Dywedodd yr Aelod Cabinet dros Bowys sy’n Dysgu y byddai gweithgor yn edrych ar ddalgylchoedd ysgol, cludiant ac unrhyw anghysondeb.

O 59 pleidlais i 0

PENDERFYNWYD galw ar y Gwasanaethau Addysg a Chludiant Ysgolion i sicrhau bod yr adolygiad presennol o’r Polisi Cludiant Cartref i’r Ysgol nid yn unig yn rhoi mwy o eglurder o ran hawl disgyblion / myfyrwyr i gludiant am ddim ond hefyd yn cefnogi rhoi mwy o ddewis ysgolion i rieni, lle y gellir gwneud hyn heb ychwanegu at y gyllideb cludiant ysgolion.

13. RHYBUDD O GYNNIG – DRAENIO A LLIFOGYDD

Bu’r Cyngor yn trafod y cynnig canlynol a gynigiwyd gan y Cynghorydd Sir Amanda Jenner ac a eiliwyd gan y Cynghorydd Sir Jonathan Wilkinson:

Ar ôl gweld cynnydd mewn tywydd drwg a llifogydd yn y blynyddoedd diwethaf, mae'n amlwg nad yw cyflwr presennol ein draeniau a'n gylis yn gallu ymdopi ar ôl mwy o law neu law trwm. Gwaethygir hyn gan y ffaith nad yw'r draeniau'n cael eu clirio'n rheolaidd oherwydd prinder adnoddau yn y Sir. Yn ôl adborth gan breswylwyr, cynghorwyr eraill a chynghorau cymuned, mae pobl yn teimlo bod ein problemau eraill gyda chynnal a chadw ffyrdd yn cael eu gwaethygu oherwydd bod mwy o ddŵr yn rhedeg i lawr y ffyrdd, a ddylai fod yn mynd i'r draeniau a'r gylis.

Yn gynharach eleni gwelsom llifogydd difrifol ar draws Powys. Er na ellir dileu'r risg llifogydd yn llwyr os bydd glaw eithafol yn digwydd, a chofio hefyd yr achoswyd llifogydd wrth i afonydd orlifo, mewn rhai ardaloedd daeth dŵr i mewn i eiddo oherwydd diffyg clirio draeniau'n rheolaidd. Nid yw'r cartrefi hyn wrth ymyl afonydd neu ffosydd, mae'r dŵr sy'n rhedeg iddynt yn dod oddi ar y ffordd a heb unlle arall i fynd.

Teimla Grŵp Cadwraeth Powys fod angen cael amserlen flynyddol o gynnal a chadw draeniau'n rheolaidd ar gyfer ffyrdd sirol. Fodd bynnag, deallwn fod angen cael digon o adnoddau i dalu am hyn. Dyna pam ein bod eisoes wedi pwyso ar y Cyngor i ddefnyddio arian Ffyniant Bro Cronfa Ffyniant Gyffredin Llywodraeth y DU i fidio am gyllid am o leiaf ddau jetiwr draeniau arall ym Mhowys. Er bod proses y Gronfa Ffyniant Gyffredin yn parhau, mae angen gweithredu ar frys cyn y Gaeaf er mwyn adnabod a chlirio'r draeniau a'r gylis hynny sydd yn yr ardaloedd gyda'r risg fwyaf o achosi llifogydd lleol mewn tai.

Mae'r Cyngor yn galw ar weinyddiaeth Cyngor Powys i:

1. Cyfarwyddo rheolwyr y timau priffyrdd, cyn gynted â phosib cyn misoedd y Gaeaf, i weithio ag Aelodau Lleol i adnabod y draeniau a'r gylis sydd angen eu clirio er mwyn helpu i atal llifogydd lleol.
2. Cyfarwyddo adnoddau'n dilyn hynny i sicrhau bod y draeniau sy'n cael eu hadnabod yn cael eu clirio a'u dadflocio ar frys cyn y Gaeaf.

Eglurodd y Cynghorydd Jenner nad oedd yn chwilio am fwy o arian ar gyfer peiriannau newydd ond bod swyddogion yn ystyried pryderon Aelodau a gwybodaeth leol. Gofynnodd am i gyfarfodydd depos ddigwydd ymhell cyn diwedd yr hydref o hyn ymlaen. Dywedodd yr Aelod Cabinet dros Bowys Wyrddach ei bod yn hollol o blaid y cynnig ac y byddai'r gwasanaeth yn symud ymlaen i weithio â'r Aelodau.

O 58 pleidlais i 0

PENDERFYNWYD galw ar weinyddiaeth Cyngor Powys i:

1. **Cyfarwyddo rheolwyr y timau priffyrdd, cyn gynted â phosib cyn misoedd y Gaeaf, i weithio ag Aelodau Lleol i adnabod y draeniau a'r gylis sydd angen eu clirio er mwyn helpu i atal llifogydd lleol.**
2. **Cyfarwyddo adnoddau'n dilyn hynny i sicrhau bod y draeniau sy'n cael eu hadnabod yn cael eu clirio a'u dadflocio ar frys cyn y Gaeaf.**

14.	RHYBUDD O GYNNIG – ARGYFWNG NATUR
------------	--

Bu'r Cyngor yn trafod y cynnig canlynol a gynigiwyd gan y Cynghorydd Sir Adam Kennerley ac a eiliwyd gan y Cynghorydd Sir Angela Davies:

Rhagymadrodd

I bwrpas y cynnig hwn, bydd 'natur' yn golygu pob organeb byw a'r cymhlethdodau ecolegol (gan gynnwys yr elfennau di-fyw (fel aer, dŵr a phridd) a'r prosesau) y maen nhw'n rhan ohonynt. Mae'n cynnwys amrywiaeth o fewn rhywogaethau, rhwng rhywogaethau ac mewn ecosystemau; gwydnwch ecosystemau; eu gwasanaethau i gymdeithas a sut y mae pobl yn rhyngweithio â natur.

Mae adolygiad [yr Athro Syr Partha Dasgupta o Economeg Bioamrywiaeth](#), a gomisiynwyd gan Drysorlys Ei Mawrhydi yn 2019, ac a ddiweddarwyd y llynedd, yn nodi'n glir nad yw dynoliaeth yn bodoli ar wahân i natur ond yn rhan ohoni. Mae natur yn gaffaeliad y mae pob agwedd ar ein cymdeithas yn dibynnu arni ac wrth i fioamrywiaeth ddirywio'n gynt nag erioed yn ein hanes fel pobl, rydym yn tanseilio'r cynhyrchedd, y gwydnwch a'r gallu i addasu y mae natur yn ei roi i gymdeithas. Mewn sir fel Powys, mae colli natur yn tanseilio cynhyrchedd, gwydnwch a gallu ein sectorau amaeth a choedwigaeth i addasu, ynghyd â'r diwydiant twristiaeth cyd-ddibynnol. Mewn geiriau syml, mae Powys yn dibynnu ar natur.

Rydym yng nghanol argyfwng natur. Mae bron i hanner holl fywyd gwyllt y DU mewn dirywiad hirdymor a 15% o rywogaethau mewn perygl o fynd allan o fod. Mae'r argyfwng hinsawdd yn prysuro'r dinistr hwn o'r amgylchedd naturiol gan wneud niwed i gynefinoedd ac aflonyddu ar ecosystemau. Ond eto, yr union gynefinoedd hyn sydd â'r potensial i storio carbon a tharo'n ôl yn erbyn y cynnydd byd-eang mewn tymheredd. Mae'n hanfodol ein bod nid yn unig yn diogelu'r mannau hyn ond yn gadael iddynt ffynnu - er lles pobl, y blaned a natur. Wrth adfer o argyfwng Covid-19, mae'n fwy amlwg nag erioed bod arnom angen ardaloedd gwyrdd sy'n llawn o gyfoeth natur i fyw a gweithio ynddynt, gan helpu iechyd, addysg a'r economi i ail-godi'n gryfach.

Rydym yn cydnabod bod angen gweithredu'n ddi-oed i gywiro hyn ac adfer natur ar lefel leol, gan gynorthwyo'r un gwaith ar lefel ranbarthol, genedlaethol a rhyngwladol.

Mae Adran 6 yn Rhan 1 Deddf yr Amgylchedd (Cymru) yn rhoi dyletswydd uwch (dyletswydd A6) ar awdurdodau cyhoeddus. O dan y ddyletswydd A6, rhaid i awdurdodau cyhoeddus geisio cynnal a gwella bioamrywiaeth mewn ffordd sy'n gyson ag ymarfer eu swyddogaethau'n briodol, a thrwy wneud hynny hyrwyddo gwydnwch ecosystemau.

Mae Cyngor Sir Powys eisoes wedi gwneud llawer iawn gan gynnwys penodi Swyddog Bioamrywiaeth gyda chyllid Lleodedd Lleol ar gyfer Natur Llywodraeth Cymru er mwyn, yn bennaf, dosbarthu grantiau cynnal natur i grwpiau ym Mhowys. Yn ei wasanaethau ei hun, mae'r Cyngor yn rhedeg prosiectau fel rheoli ymylon ffyrdd er mwyn natur drwy newid eu harferion rheoli i dorri a chasglu.

Mae'r Swyddog Bioamrywiaeth – sy'n cael ei ariannu'n allanol – yn rhoi rhywfaint o gymorth i Bartneriaeth Natur Leol Powys, fforwm sy'n dod â nifer o sefydliadau gyda diddordeb mewn adfer natur at ei gilydd ac sy'n ddiweddar wedi cyhoeddi Cynllun Gweithredu Adfer Natur i Bowys.

Mae'r Cyngor eisoes wedi rhoi cais i'r Gronfa Ffyniant Gyffredin yn gofyn am gyllid allanol ar gyfer swydd ychwanegol rhwng 2022-Mawrth 2025. Y swydd hon fyddai Swyddog Adfer Natur i wneud gwaith bioamrywiaeth ehangach, yn benodol gwaith goruchwyllo ac adrodd o dan ddyletswyddau Adran 6, ymgysylltu â chymunedau a gwasanaethau'r Cyngor ac adnabod prosiectau ar gyfer ceisiadau am gyllid sy'n eistedd y tu allan i'r cyllid Lleoedd Lleol ar gyfer Natur.

Mae llawer yn parchu Syr David Attenborough a ddywedodd:

“Gall ein planed fod yn gartref i 30 miliwn o wahanol anifeiliaid a phlanhigion. Gyda phob unigolyn wedi'i gloi yn ei frwydr oesol i oroesi. Pob man yr edrychwch, ar dir neu fôr, fe welwch enghreifftiau anhygoel o'r pethau a wneir gan bethau byw i aros yn fyw.

Byth ers i ni [bodau dynol] gyrraedd ar y blaned hon fel rhywogaeth, rydym wedi eu cwmpo, eu tyllu o'r ddaear, eu llosgi a'u gwenwyno. Heddiw rydym yn gwneud hynny fwy nag erioed.”

Neu os yw'n well gennych Jeremy Clarkson:

“Anghofiwch am newid hinsawdd, os yw pryfed yn diflannu bydd pob bywyd arall hefyd”.

Noda'r Cyngor bod natur:

- 1) Yn darparu'r systemau cynnal bywyd fel y gall pob organeb, gan gynnwys pobl, oroesi a ffynnu.
- 2) Yn hanfodol i'n lles economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol a diwylliannol. Yn rhoi i ni ystod o wasanaethau ecosystem fel pryfed i beillio ein cnydau bwyd, gwlypdiroedd i buro dŵr ac atal llifogydd, mawnogydd i storio carbon, a choedwigoedd i buro'r aer a anadlwn. Yn rhoi i ni gynhyrchion sy'n cynnal ein heconomïau, er enghraifft, y modd i gynhyrchu bwyd, coed ar gyfer adeiladu a thanwydd, ynghyd ag asgwrn cefn ein diwydiant twristiaeth.
- 3) Mae colledion natur wedi eu cofnodi a'u hadrodd yn dda:
 - a) Mae natur yn dirywio'n gynt nag erioed o'r blaen. Dangosodd yr [Aseiad Byd-Eang o Fioamrywiaeth](#) gan **IPBES (Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services)**, [Rhaqolygon Bioamrywiaeth Byd-Eang y Cenhedloedd Unedig](#) ac [Adroddiad Planed Fyw'r WWF](#) fod lefelau bioamrywiaeth ar draws y gwahanol gyfandiroedd yn plymio heb unrhyw arwydd o arafu a bod miliwn o rywogaethau anifeiliaid a phlanhigion drwy'r byd dan fygythiad o fynd allan o fod.
 - b) Roedd adroddiad [Cyflwr Natur 2019 <https://nbn.org.uk/stateofnature2019/reports/>](https://nbn.org.uk/stateofnature2019/reports/) **Cydbwyllgor Cadwraeth Natur (JNCC) y DU** yn amcangyfrif bod un o bob chwe rhywogaeth yng Nghymru dan fygythiad o fynd allan o fod a thros yr hanner can

mlynedd diwethaf bod 73 rhywogaeth eisoes wedi mynd allan o fod a 666 arall dan fygythiad o fynd allan o fod.

- c) Mae [Adroddiad o Gyflwr Adnoddau Naturiol 2020 Cyfoeth Naturiol Cymru](#) hefyd yn dangos bod rhywogaethau a chynefinoedd Cymru'n dirywio'n ddifrifol a bod gwydnwch ein hecosystemau hefyd yn dirywio.
- 4) Nid oes un peth yn achosi colli natur. Mae amryw o ffactorau sy'n cyfrannu, sy'n unigol gymhleth ac sy'n aml yn rhyngweithio â'i gilydd, ond maen nhw'n cynnwys:
- a) Newid hinsawdd.
 - b) Rheoli tir yn fwy dwys - wedi'i yrru gan ffactorau economaidd ehangach – ar dir fferm a thir choedwigaeth.
 - c) Pwysau datblygu.
 - d) Llygredd.
 - e) Newid hydrolegol.
- 5) Yn [2021, penderfynodd y Senedd gyhoeddi argyfwng natur](#), un o'r seneddau cyntaf yn y byd i gyhoeddi argyfwng o'r fath. Mae'n ofynnol felly i Lywodraeth Cymru gyflwyno gofyniad cyfreithiol i wrthdroi colledion bioamrywiaeth drwy dargedau statudol.

Mae'r Cyngor o'r farn:

- 1) Bod natur yn sylfaenol bwysig i bobl a ffyniant Powys. Mai un 'arwydd' bach ond proffil uchel o hyn yw ein defnydd o'r farcutan goch yn logo'r Cyngor. Mae'r farcutan goch hefyd yn enghraifft o'r llwyddiant adferiad sydd bellach ei angen mor daer ar gymaint o rywogaethau a chynefinoedd ym Mhowys.
- 2) Os bydd natur yn parhau i ddirywio, bydd yn effeithio'n uniongyrchol ar breswylwyr, cymunedau a busnesau Powys mewn sawl ffordd, gan gynnwys ar hyfywedd ein heconomi wledig a bywoliaeth y bobl y mae'r economi honno'n eu cynnal, gallu darparu bwyd fforddiadwy i'n pobl, gallu rheoli llifogydd, a lles ein cymunedau, i enwi dim ond rhai.
- 3) Er y bygythiadau i natur, gallwn fod yn obeithiol am nifer o resymau:
- a) Mae strwythur deddfwriaethol a pholisi Cymru, a chynlluniau gweithredu, yn rhoi sylw uniongyrchol i'r amgylchedd naturiol, sut y rheolwn yr amgylchedd a'i gysylltiad i iechyd a lles. Yn benodol:
 - i) Mae **Deddf Amgylchedd (Cymru) (2016)** yn rhoi dyletswydd uwch ar bob corff cyhoeddus i geisio cynnal a gwella bioamrywiaeth (dyletswydd Adran 6).
 - ii) Mae **Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) (2015)** yn nodi bod yn rhaid i bob corff cyhoeddus wneud eu cyfraniad gorau i bob nod lles.
 - iii) Cymru yw'r wlad gyntaf i gyflwyno amcanion datblygu cynaliadwy'r Cenhedloedd Unedig i'w pholisiau cenedlaethol, ac oherwydd bod pob amcan cynaliadwy'n gweu i'w gilydd, mae'n helpu i'n rhoi mewn sefyllfa i greu amgylchedd lle y gall natur ffynnu.

- b) **Cynllun Gweithredu Adfer Natur Cymru**, gyda chynllun cyfwerth gyda ffocws ar Bowys wedi'i gyhoeddi'n ddiweddar sef **Cynllun Gweithredu Adfer Natur Powys**, i'r pwrpas o atal a gwrthdroi'r dirywiad mewn bioamrywiaeth ar draws Powys.
 - c) Mae ymwybyddiaeth a dealltwriaeth y cyhoedd – gyda diolch heb os i waith David Attenborough – o bwysigrwydd natur a'r bygythiadau iddi, yn cynyddu. Gyda hyn y daw awydd cryfach i weithredu'n uniongyrchol a chefnogi gweithredu gan eraill.
- 4) Yma ym Mhowys mae gennym adnoddau sylweddol a allai ein helpu i atal a gwrthdroi colledion natur. Mae'n dechrau gyda'r rheolwyr tir talentog a phrofiadol yn ein diwydiannau amaethyddol a choedwigaeth, sector NGO amgylcheddol (yn benodol yr Ymddiriedolaethau Bywyd Gwyllt y mae Llywodraeth Cymru wedi cydnabod eu rôl greiddiol gyda helpu i adfer natur), system addysg uwch sydd â'r seilwaith i gyfrannu at ddatblygu sgiliau, partneriaeth natur leol a chynllun gweithredu newydd ei gyhoeddi sef Cynllun Gweithredu Adfer Natur Powys, a chyhoedd sy'n gynyddol o blaid gweithredu er mwyn gwarchod natur.

Mae'r Cyngor hwn yn penderfynu:

- 1) **Cyhoeddi Argyfwng Natur** fel arwydd o ymrwymiad y Cyngor i warchod ac adfywio amgylchedd naturiol Powys oherwydd ei werth cynhenid, y rôl y mae natur yn ei chwarae mewn creu economi hyfyw a chryf ac er mwyn y manteision y mae natur yn eu rhoi i les preswylwyr ein Sir.
- 2) **Sefydlu strwythurau cefnogol ystyrion** sy'n gwreiddio natur mewn penderfyniadau, gan gynnwys drwy:
 - a) **Sefydlu Gweithgor Argyfwng Natur trawsbleidiol** yn y Cyngor i helpu i wreiddio bioamrywiaeth ym mhenderfyniadau'r Cyngor, wrth ymgysylltu â phartneriaethau ac fel rhan o'i uchelgais ar gyfer adfer natur ar draws y Sir.
 - b) **Penodi Aelod o'r Cyngor fel pencampwr natur** fel y mae cyfansoddiad y Cyngor yn caniatáu i ni ei wneud.
 - c) **Mynd ati'n weithredol i sicrhau cyllid gan adnoddau allanol newydd i benodi Swyddog Adfer Natur dynodedig a pharhaol**, fel eu bod rhyngddynt yn helpu i sbarduno adferiad natur yn y Cyngor ac ysgogi rhanddeiliaid i weithredu, ynghyd â dod o hyd i gyllid allanol newydd i ddarparu gwaith adferiad natur.
 - d) **Cadarnhau drachefn gefnogaeth y Cyngor i'r Bartneriaeth Natur Leol** ac annog a hwyluso ei datblygiad fel grŵp rhanddeiliaid annibynnol i gynrychioli rhai sy'n gyfrifol am reoli natur ochr yn ochr â'r rhai sy'n defnyddio a / neu sy'n elwa o natur.
- 3) **Gweithredu'n ystyrion** i helpu i sicrhau cynnydd net mewn natur ar draws y Sir, gan gynnwys drwy:

- a) **Llunio ymateb – yn amlinellu rôl y Cyngor – i Gynllun Adfer Natur newydd Powys** a gynhyrchwyd gan Bartneriaeth Natur Leol Powys ac sy'n disgrifio'r camau gweithredu sydd angen eu cymryd i warchod a diogelu ein systemau presennol ac adfer natur i lefel ac ar gyflymdra sy'n gymesur â'r bygythiadau iddi.
- b) **Dangos arweinyddiaeth ystyrion** drwy adolygu sut y gellir harneisio asedau a gwasanaethau'r Cyngor yn llawnach er mwyn gwrthdroi colledion natur ein Sir. **Un o'r blaenoriaethau cyntaf fydd Ystâd Ffermydd y Sir.** Gallwn yna, fel y bydd adnoddau'n caniatáu, ehangu ar hyn drwy adolygu holl wasanaethau'r Cyngor fel Cynllunio (gan edrych ar gyfleoedd a gyflwynir yn dilyn adolygu'r Cynllun Datblygu Lleol i weithredu'r cynnig er enghraifft), Caffael (gellir cynorthwyo llawer iawn o adferiad natur drwy'r pethau a ddefnyddiwn a sut, er enghraifft), Priffyrdd (mabwysiadu mwy o ymylon ffyrdd fel gwarchodfeydd natur), Addysg (datblygu sgiliau, tiroedd ysgol), Cefn Gwlad (rheoli parciau, er enghraifft), ayyb.

Eglurodd y Cynghorydd Kennerley y gallai'r Cyngor ddangos ei ymrwymiad i warchod yr amgylchedd a dangos arweinyddiaeth drwy adolygu sut y gellid defnyddio ei asedau i wrthdroi colledion natur. Lleisiodd nifer o Aelodau bryder y byddai costau'n gysylltiedig â hyn ond dadleuodd y Cynghorydd Kennerley na fyddai angen unrhyw gyllid ychwanegol a bod cyfle i ddenu cyllid i gynorthwyo ffermydd i arallgyfeirio.

O 36 pleidlais i 16 gyda 5 yn ymatal

PENDERFYNWYD

1. **Cyhoeddi Argyfwng Natur fel arwydd o ymrwymiad y Cyngor i warchod ac adfywio amgylchedd naturiol Powys oherwydd ei werth cynhenid, y rôl y mae natur yn ei chwarae mewn creu economi hyfyw a chryf ac er mwyn y manteision y mae natur yn eu rhoi i les preswylwyr ein Sir.**
2. **Sefydlu strwythurau cefnogol ystyrion sy'n gwreiddio natur mewn penderfyniadau, gan gynnwys drwy:**
 - a) **Sefydlu Gweithgor Argyfwng Natur trawsbleidiol yn y Cyngor i helpu i wreiddio bioamrywiaeth ym mhenderfyniadau'r Cyngor, wrth ymgysylltu â phartneriaethau ac fel rhan o'i uchelgais ar gyfer adfer natur ar draws y Sir.**
 - b) **Penodi Aelod o'r Cyngor fel pencampwr natur fel y mae cyfansoddiad y Cyngor yn caniatáu i ni ei wneud.**
 - c) **Mynd ati'n weithredol i sicrhau cyllid gan adnoddau allanol newydd i benodi Swyddog Adfer Natur dynodedig a pharhaol, fel eu bod rhyngddynt yn helpu i sbarduno adferiad natur yn y Cyngor ac ysgogi rhanddeiliaid i**

weithredu, ynghyd â dod o hyd i gyllid allanol newydd i ddarparu gwaith adferiad natur.

- d) Cadarnhau drachefn gefnogaeth y Cyngor i'r Bartneriaeth Natur Leol ac annog a hwyluso ei datblygiad fel grŵp rhanddeiliaid annibynnol i gynrychioli rhai sy'n gyfrifol am reoli natur ochr yn ochr â'r rhai sy'n defnyddio a / neu sy'n elwa o natur.

3. Gweithredu'n ystyrion i helpu i sicrhau cynnydd net mewn natur ar draws y Sir, gan gynnwys drwy:

- a) Llunio ymateb – yn amlinellu rôl y Cyngor – i Gynllun Adfer Natur newydd Powys a gynhyrchwyd gan Bartneriaeth Natur Leol Powys ac sy'n disgrifio'r camau gweithredu sydd angen eu cymryd i warchod a diogelu ein systemau presennol ac adfer natur i lefel ac ar gyflymdra sy'n gymesur â'r bygythiadau iddi.
- b) Dangos arweinyddiaeth ystyrion drwy adolygu sut y gellir harneisio asedau a gwasanaethau'r Cyngor yn llawnach er mwyn gwrthdroi colledion natur ein Sir. Un o'r blaenoriaethau cyntaf fydd Ystâd Ffermydd y Sir. Gallwn yna, fel y bydd adnoddau'n caniatáu, ehangu ar hyn drwy adolygu holl wasanaethau'r Cyngor fel Cynllunio (gan edrych ar gyfleoedd a gyflwynir yn dilyn adolygu'r Cynllun Datblygu Lleol i weithredu'r cynnig er enghraifft), Caffael (gellir cynorthwyo llawer iawn o adferiad natur drwy'r pethau a ddefnyddiwn a sut, er enghraifft), Priffyrdd (mabwysiadu mwy o ymylon ffyrdd fel gwarchodfeydd natur), Addysg (datblygu sgiliau, tiroedd ysgol), Cefn Gwlad (rheoli parciau, er enghraifft), ayyb.

15. CWESTIYNAU'N UNOL Â'R CYFANSODDIAD

15.1. Cwestiwn i'r Aelod Cabinet dros Bowys sy'n Dysgu gan y Cynghorydd Sir Elwyn Vaughan

Faint o ddisgyblion Powys o'r tu allan i ardal Cwm Tawe sy'n teithio i Ysgol Ystalyfera ar gyfer eu haddysg?

Ymateb

Rydym yn cludo 44 o ddysgwyr o'r tu allan i ardal Cwm Tawe sy'n teithio i Ysgol Ystalyfera.

Nid oedd unrhyw gwestiwn ychwanegol.

15.2. Cwestiwn i'r Aelod Cabinet dros Bowys Gysylltiedig gan y Cyngorydd Sir Elwyn Vaughan

O ystyried yr argyfwng ynni sydd ar ein gwarthaf, a'r costau uwch i bawb, a allaf dynnu eich sylw at gynigion yr Almaen -

- **Gwresogi adeiladau cyhoeddus i 19°C ar y mwyaf**
- **Dim gwres mewn rhannau cymunedol o adeiladau cyhoeddus (e.e. coridorau)**
- **Henebion ac adeiladau cyhoeddus ddim i gael eu goleuo**
- **Drysau siopau i beidio â bod yn agored yn barhaus**
- **Dim goleuadau mewn ffenestri siopau nac ar hysbysfyrddau o 10pm ymlaen**
- **Pyllau nofio preifat ddim i gael eu gwresogi ag ynni o'r grid.**

A allwn ni fel awdurdod weithredu elfennau perthnasol o'r cynigion hyn gan felly nid yn unig dorri'n ôl ar wastraffu ynni ond gwneud cyfraniad cadarnhaol i'r amgylchedd hefyd?

Ymateb

Mae'r Tîm Eiddo Corfforaethol wrthi'n adolygu sut y gallwn leihau faint o ynni a ddefnyddir ar draws ein hystâd. Ei nod fydd cwtdgi ar amserlenni gwresogi adeiladau a lleihau pwyntiau tymheredd penodedig. Mae'r Tîm hefyd yn adolygu sut y gallwn leihau'r defnydd gweithredol o swyddfeydd er mwyn defnyddio llai o ynni.

Nid oedd unrhyw gwestiwn ychwanegol.

Y Cyngorydd Sir G W Ratcliffe (Cadeirydd)

CYNGOR SIR POWYS COUNTY COUNCIL.

Full Council
8th December 2022

REPORT AUTHOR: County Councillor David Thomas, Cabinet Member for Finance and Corporate Transformation

REPORT TITLE: Revenue Virement

REPORT FOR: Decision

1. Purpose

1.1 This report sets out a Cabinet recommendation to Council for a Revenue virement that was approved on the 9th of November 2022. It relates to the unachieved savings target of £1.61 million which was absorbed on a one-off basis within the Highways, Transport and Recycling (HTR) budget in the 2021/22 financial year. Alternative proposals are now proposed to deliver the savings within the service.

2. Advice

2.1 A Virement is the process of amending a budget during the financial year from the amount which was originally agreed when the budget was approved. Virement authorisation limits over £500k require sign off by the Head of Service, the Section 151 Officer and Full Council.

2.2 HTR have a savings target of £1.61 million of which £295k is expected to be achieved in 2022/23, £701k is currently being consulted upon and will require cabinet approval to determine if the plans to realise the savings can be progressed, and the remaining £615k is reported as unachieved, however, alternative adjustments are now proposed and a virement to move this budget is explained below.

2.3 A Revenue virement has been requested for the following item:

2.3.1 To permanently realign £615k of the savings target as follows:

The savings that cannot be delivered are:

- £32k public conveniences which is unachievable due to risk of closure as the service are yet to reach a transfer agreement with the Local Town Councils
- £226k resources waste which is unachievable due to delays in the completion of route optimisation.
- £105k fleet maintenance which has not been progressed due to the diversion of resources to satisfy health and safety compliance and delays in the soft market testing of externalising the maintenance of light commercial vehicles
- £206k car park charges which is unachievable due to lower than estimated income recovery levels
- £46k sustainable approval body which is also unachievable due to lower than estimated income recovery levels

The savings targets will be replaced with

- £345k due to increased income being generated for street works which has arisen from developers progressing their work schemes and is expected to continue.
- £270k for increased recycling income being generated due to favourable market rates from the sale of recyclate materials which is expected in the main to continue.

2.4 Cabinet have considered this proposal and recommend it to Council for approval.

3. Resource Implications

3.1 The Head of Finance (Section 151 Officer) supports the recommendation and notes that the £615k unachieved savings from 2022-23 will now be achieved through additional income being generated by the service in 2022-23.

4. Legal implications

4.1 Legal acknowledge this report and have nothing further to add

5. Data Protection

5.1 The proposal does not involve the processing of personal data.

6. Comment from local member(s)

6.1 N/a

7. Integrated Impact Assessment

7.1 No impact assessment is required

8. Recommendation

8.1 That Council approve the virement set out in section 2.4

Contact Officer:	Jane Thomas, Head of Financial Services
Tel:	01597 827789
Email:	jane.thomas@powys.gov.uk